

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Finland
Kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

2024-06-27

ÖVERSÄTTNING

Remiss 2023-12-15 Väsentliga frågor och arbetsprogram för vattenvården i Kemi-, Torne- och Tana-Neiden-Pasvik älvarnas vattenförvaltningsområde 2028–2033. Närings-, trafik- och miljöcentral i Lappland

YTTRANDE OM VÄSENTLIGA FRÅGOR OCH ARBETSPROGRAM FÖR VATTENVÅRDEN I TORNE ÄLVS VATTENFÖRVALTNINGSOMRÅDE 2028-2033

Kommissionen tackar för begäran om ett yttrande. Remissen innehåller fyra huvudteman som man vill ha ett yttrande om: 1) Skydd av grundvatten, 2) Avrinningsområdesbaserad vatten- och belastningshantering i ett föränderligt klimat, 3) Återställande av akvatiska livsmiljöer och 4) Förbättring av vattenförvaltningsåtgärdernas effektivitet.

Såsom det påpekats i dokumentet måste skydd av grundvatten uppmärksammas. Grundvattnets inverkan på flodernas ekosystem, fisket samt avrinningsområdets naturvärden är betydande och det måste på ett effektivare sätt säkerställas hänsynstagande till grundvatten vid planering av byggnation och verksamhet. Luckor i kunskapsbasen om grundvatten bör identifieras och åtgärdas. Under den långa vintern i nordliga och arktiska klimat bildas inte grundvatten under ett halvt år innan snösmältning. Minimivattenflöde ökar halterna av ämnen i vattendrag.

En gränsöverskridande genomgång av administrativa och praktiska metoder för grundvattenskydd kan ge kunskap som kan kommuniceras vidare till aktörer, kommuner och invånare i regionen för att lyfta vikten av grundvattenskydd som en gemensam utmaning och möjlighet för att upprätthålla god grundvattenstatus. Klimatextremer i form av översvämningar och torka samt förändringar i snötäcket måste i större utsträckning beaktas i skyddet av grundvatten.

Vatten- och fiskeförvaltningen behöver samordnas bättre. Fiskevårdsområdena i Torneälvens avrinningsområde har i sina förvaltningsplaner genomfört SWOT-analyser av sina verksamhetsområden ur fisk- och fiskesynpunkt och föreslagit åtgärder som också bör beaktas i vattenförvaltningens planeringsprocess. Älvar och fiske är viktigt för människorna och samhällena i området och det behövs gemensamma mål för att förbättra både vattenstatus och förutsättningar till fiske.

Avrinningsområdesbaserad planering kan hantera grundorsaken till problem med vattenförekomster, snarare än bara symptomen (delavrinningsområde eller fastighetsspecifikt). I 2030 års färdplan för planering av avrinningsområden (Finska Skogs- och jordbruksministeriet och Miljöministeriet, 2024) presenteras en samling möjliga åtgärder. Fragmentering av projektfinansiering är ett problem i planeringen av avrinningsområden och genomförandet av projekt. Restaureringsprojekt bör ha möjlighet till ytterligare finansiering i proportion till hur stor del av avrinningsområdet

som omfattas av projektet. Gränsälvsöverenskommelsen omfattar hela avrinningsområdet och därför bör kommunikation avse hela avrinningsområdet som ett gemensamt gränslöst avrinningsområde för att tydliggöra detta.

I avrinningsområden orsakar ett varmare klimat kraftig avrinning och underflödesförhållanden, vilket bör förhindras genom planering och policyförändringar, särskilt inom skogs- och jordbrukssektorerna.

Energiöverföringsprojekt innebär vanligtvis påtaglig markpåverkan i landskapet, inklusive vägar och dränering, och dess placering i avrinningsområdet bör därför vara välplanerad. Dessa projekt är belägna i nedre delen av Tornedalen i områdena Torneå-Ylitornio och Pello.

Torneälvens avrinningsområde är relativt glesbefolkat och befolkningen blir allt äldre. Att hitta lokala aktörer för avrinningsområdesarbete är en utmaning, och de finns oftast bland aktiva fiskare, det är därför nödvändigt att intensifiera kontakterna med fiskesamhällen och att tillsammans överväga möjligheterna till avrinningsområdesbaserad planering

För MKB:n skulle en analys av effekter av förändrade klimatscenarier på kort och lång sikt kunna ge en indikation på åtgärdernas effekt över tid och omfattningen av behovet av restaurering och anpassning.

Kommissionen har inga kommentarer till arbetsprogrammet.

Yttrandet har beretts av kommissionens sekreterare Annika Sallisalmi. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post t.o.m. 2024-06-27. Yttrandet har sparats i ACTA diarieföringssystemet.

Finsk-svenska gränsälvscommissionen

FÖR KÄNNEDOM

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Havs- och vattenmyndigheten
Kiruna kommun
Pajala kommun
Övertorneå kommun
Haparanda kommun
Enontekis kommun
Muonio kommun
Kolari kommun
Pello kommun
Ylitornio kommun
Torneå stad